

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393 / 28.02.2017

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

GEOGRAFIE

Clasele a V-a – a VIII-a

București, 2017

Notă de prezentare

Programa școlară de *Geografie* reprezintă o componentă esențială a Curriculumului național pentru clasele a V-a – a VIII-a din învățământul gimnazial, având un buget de timp de 1 oră/săptămână (clasele a V-a – a VII-a) și de 2 ore/săptămână (clasa a VIII-a). Disciplina este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară Om și societate.

Elaborată în conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale, programa școlară pentru clasele a V-a – a VIII-a reprezintă un document reglator, coerent, care are în vedere finalitățile învățământului și profilul general de formare a elevului. Programa cuprinde sistemul de cunoștințe, abilități și atitudini necesare participării active la viața cotidiană. Pe baza acestor repere, precum și a altor componente ale mediului educațional, a fost stabilit un sistem de competențe generale pentru ciclul gimnazial, din care au fost derivate competențele specifice.

Programa școlară fundamentează activitatea profesorilor de geografie, facilitează identificarea și abordarea temelor de interes disciplinar, precum și a celor de tip pluri-, inter- și transdisciplinar, reglementând, totodată, demersurile de proiectare a resurselor educaționale pentru procesul de predare - învățare - evaluare.

Pornind de la specificul ei științific, *Geografia* este o știință care se raportează atât la componentele naturale cât și la cele sociale ale Terrei, obiectul său de studiu implicând și interacțiunea dintre om și mediul său de viață.

Geografia, ca disciplină fundamentală de studiu, prin dimensiunea ei reflexivă este responsabilă pentru înțelegerea lumii înconjurătoare și asumarea valorilor, iar prin dimensiunea sa acțională și aplicativă oferă posibilitatea identificării de soluții și rezolvării de probleme. Sistemul metodologic propriu de investigare a realității (în special metoda cartografică), precum și posibilitatea de ancorare a demersului explicativ în actualitate, în realitatea lumii contemporane, au determinat reconstruirea programei școlare din perspectiva satisfacerii nevoilor de dezvoltare ale elevilor.

Geografia abordează atât problematica specifică domeniilor „clasice” (geografie fizică și geografie umană), cât și problematica rezultată din interacțiunea acestor două domenii, respectiv din interacțiunea geografiei cu alte științe. Principalele componente ale geografiei școlare sunt: elemente, procese, fenomene, structuri, sisteme și interacțiuni. Aceste componente sunt utilizate în forme și asocieri diferite în raport cu specificul disciplinei școlare, cu competențele și conținuturile propuse, precum și cu disponibilitățile educaționale ale elevilor.

Pentru elevi, *Geografia* contribuie la:

- construirea unui referențial obiectiv (format din sistemul cartografic, planeta ca întreg, geosfere, continente, regiuni, țări, spațiu, teritoriu etc.), la care pot fi raportate elemente, fenomene, procese, sisteme și structuri din alte discipline școlare și domenii ale cunoașterii;
- identificarea și explicarea unor constatări (și adevăruri), rezultante ale interacțiunii dintre componentele mediului terestru natural și cele ale societății omenești, precum și ale interacțiunii globale om-natură;
- investigarea într-o formă specifică, adaptată la niveluri diferite de înțelegere, a realității oferite de orizontul local, planetă ca întreg, geosfere, țări și regiuni în contextul existențial zilnic;
- identificarea unor răspunsuri și soluții care au la bază exemple din viața cotidiană.

În concordanță cu direcțiile de dezvoltare ale Curriculumului național, programa școlară pentru disciplina *Geografie* are în vedere:

- conceptualizarea și transpunerea competențelor-cheie în curriculum într-o abordare unitară pe parcursul fiecărui an de studiu și pe parcursul învățământului gimnazial;
- definirea unui set adecvat de competențe generale și specifice, competențe ce pot fi formate la elevi prin conținuturile propuse, prin metodologia didactică folosită, care vizează accentuarea dimensiunii aplicative a cunoașterii;
- construirea demersului educațional pornind de la nevoile de dezvoltare ale elevului;
- utilizarea unor conținuturi și activități de învățare cât mai variate pentru dezvoltarea întregului potențial de care dispune fiecare elev;
- abordarea interdisciplinară a conceptelor și a fenomenelor, în vederea oferirii unei perspective complexe asupra realității.

Programa școlară cuprinde următoarele componente: nota de prezentare, competențele generale, competențele specifice și exemple de activități de învățare (pe clase), conținuturi și sugestii metodologice.

Competențele generale se dezvoltă prin studierea disciplinei *Geografie* în învățământul gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de**

activități de învățare, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă informații științifice fundamentale, validate în decursul cunoașterii umane, prin care se urmărește realizarea competențelor. S-a avut în vedere dimensionarea optimă a conținuturilor și selectarea riguroasă a informației, astfel încât acestea să nu ducă la supraîncărcare.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare.

Competențe generale

- 1. Prezentarea realității geografice, utilizând mijloace și limbaje specifice**
- 2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice**
- 3. Studiarea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare**
- 4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Prezentarea realității geografice utilizând mijloace și limbaje specifice

Clasa a V-a
<p>1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite</p> <ul style="list-style-type: none">- pronunțarea corectă a termenilor și a denumirilor geografice- identificarea termenilor geografici din surse diferite: manual, lecturi geografice, texte literare, mass-media etc.- completarea textelor lacunare cu termeni geografici specifici- gruparea unor termeni geografici pe baza unor criterii propuse- corelarea termenilor geografici cu elemente geografice specifice observate direct/indirect (teren/suporturi grafice/imagini)- procesarea de informații geografice din diferite surse de documentare
<p>1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect</p> <ul style="list-style-type: none">- prezentarea elementelor și a fenomenelor geografice percepute direct (în orizontul local) sau indirect reprezentate pe diferite suporturi (animații video, filme documentare)- caracterizarea unor aspecte ale elementelor și fenomenelor geografice reprezentate pe suporturi variate (schițe, imagini, animații video), pe baza unui algoritm dat- precizarea etapelor succesive de desfășurare a unor fenomene geografice pe baza unor scheme/seturi de imagini- exerciții de completare a termenilor geografici în scheme simple de prezentare a unor elemente și fenomene geografice

2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice

Clasa a V-a
<p>2.1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren</p> <ul style="list-style-type: none">- identificarea pe suporturi cartografice a unor puncte/trasee definite de coordonate geografice date- reprezentarea pe schițe de hartă a unor puncte/trasee definite de coordonate geografice date- descrierea unor trasee scurte parcurse în orizontul local, prin raportare la repere, puncte cardinale, pe baza unui algoritm dat- exprimarea poziției elementelor identificate în teren/pe hartă, cu ajutorul punctelor cardinale/coordonatelor geografice- descrierea poziției relative a unor obiecte/elemente geografice dintr-un anumit spațiu prin raportare la un suport cartografic- utilizarea elementară a tehnologiilor moderne (Sistemul Informațional Geografic - GIS; Sistemul de navigație - GPS)
<p>2.2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică</p> <ul style="list-style-type: none">- exerciții de calculare a distanțelor dintre repere/puncte reprezentate pe suporturi cartografice utilizând scara de proporție- recunoașterea unei imagini de la sol și aeriene- corelarea imaginilor de la sol și aeriene cu suporturi cartografice- poziționarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice la scări de proporție date- exerciții de calculare a suprafețelor/ariilor delimitate pe hărți cu scări de proporție diferite- exerciții de reprezentare, pe o schiță de hartă, a unor elemente geografice din orizontul local

Clasa a V-a

2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple

- *precizarea etapelor succesive de desfășurare a unor procese geografice pe baza unor scheme*
- *identificarea succesiunii cronologice a unor procese și fenomene geografice pe baza unor imagini grafice/cartografice*
- *descrierea repartiției spațiale a unor procese și fenomene geografice pe baza observațiilor directe/indirecte pe suporturi geografice*
- *exerciții de ierarhizare a unor procese și fenomene geografice după criterii date*

3. Studiarea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare

Clasa a V-a

3.1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii

- *măsurarea distanțelor în orizontul apropiat/local cu instrumente de măsură adecvate (riglă, ruletă, compas, instrumente/dispozitive electronice/informatic etc.)*
- *utilizarea scării de proporție pentru descrierea extinderii spațiale a unor elemente geografice*
- *prezentarea desfășurării unor procese și fenomene geografice, utilizând noțiuni din domeniul științelor*
- *prelucrarea datelor geografice utilizând operații matematice la nivel elementar*
- *determinarea unor caracteristici ale elementelor geografice prin calcule matematice simple*
- *prelucrarea datelor geografice cu ajutorul diferitelor instrumente TIC*
- *prezentarea fenomenelor și proceselor observate direct/indirect cu ajutorul diferitelor aplicații digitale*
- *prezentarea, cu ajutorul unor instrumente TIC, a elementelor mediului din orizontul apropiat / local*
- *prezentarea, cu ajutorul unor suporturi geografice/instrumente TIC, a impactului mediului natural asupra omului*

3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul științe și tehnologii

- *explicarea, prin enunțuri simple, a cauzelor producerii unor fenomene geografice observate direct/indirect, prin mijloace informatice*
- *menționarea unor efecte/influențe ale producerii unor fenomene geografice asupra activității personale*
- *identificarea unor corelații între fenomenele naturale observate și evenimente din viața cotidiană*
- *descrierea unor fenomene din realitatea geografică prin utilizarea unor aplicații digitale*

3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare

- *exerciții de relaționare între elemente și fenomene geografice observate direct sau indirect*
- *identificarea deosebirilor dintre spații geografice diferite (localitate, regiune, continent) din perspectiva diversității naturale*
- *identificarea unor particularități ale diferitelor regiuni ale lumii din perspectiva cunoașterii lor geografice*
- *elaborarea unor proiecte simple pe tema conservării și protecției diversității naturale, pentru formarea unor atitudini civice pozitive*

4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

Clasa a V-a
4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare <ul style="list-style-type: none">- observarea directă/indirectă a unor elemente, fenomene și procese geografice- selectarea caracteristicilor unor elemente geografice descoperite prin observare directă / indirectă- descoperirea unor legături simple pe baza unor date geografice comparabile- analizarea unor situații-problemă din realitatea înconjurătoare în vederea identificării de soluții- utilizarea informațiilor geografice referitoare la diferite fenomene/procese geografice în contexte noi (explicarea unor aspecte ale realității înconjurătoare)- elaborarea unei schițe de proiect pentru soluționarea unei probleme geografice- derularea unui demers investigativ simplu pentru verificarea unei ipoteze de lucru
4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii <ul style="list-style-type: none">- ordonarea elementelor geografice după criterii cantitative- selectarea elementelor geografice după criterii calitative- organizarea elementelor geografice după modul lor de succesiune- organizarea elementelor după caracteristici spațiale- ordonarea elementelor în funcție de criterii de timp
4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață <ul style="list-style-type: none">- elaborarea de planuri simple de învățare în realizarea unor sarcini de lucru- aplicarea metodelor de măsurare și de gestionare a timpului necesar învățării- aplicarea metodelor/tehnicilor de orientare în spațiu în activitatea cotidiană- elaborarea unui plan simplu de măsuri privind combaterea / diminuarea efectelor unor fenomene naturale în orizontul local- prezentarea corelației dintre succesiunea unor fenomene naturale și succesiunea activităților cotidiene/personale- precizarea unor reguli de comportament ce trebuie respectate în diferite situații ipotetice de risc din orizontul local- descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea anumitor reguli specifice- completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament, pentru diferite situații ipotetice de risc

Conținuturi clasa a V-a

Terra – Elemente de geografie fizică

Domenii de conținut	Conținuturi *
Terra – o planetă a Universului	<ul style="list-style-type: none"> • Universul și Sistemul Solar – aspecte generale • Terra - o planetă a Sistemului Solar (formă și dimensiuni) • Aplicație practică: Călătorie virtuală în Univers
Terra – o planetă în mișcare	<ul style="list-style-type: none"> • Globul geografic și harta. Coordonate geografice • Mișcările Pământului și consecințele lor • Orientarea în spațiul terestru (elemente naturale și instrumente clasice și moderne) • Aplicații practice: Măsurarea timpului (zi, săptămână, lună, anotimp, an, calendar), Orizontul local – orientare, măsurare și reprezentare, Construirea unor forme simple de reprezentare grafică și cartografică.
Terra – o planetă în transformare	<p>Geosferele Terrei</p> <p>Litosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Structura internă a Terrei • Relieful: continente și bazine oceanice; forme majore de relief • Vulcanii și cutremurele • Aplicații practice: Relieful orizontului local, Reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene și procese în orizontul local (prăbușiri, alunecări de teren, cutremure etc.) <p>Atmosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Elemente și fenomene meteorologice • Vremea și clima • Zonele climatice ale Terrei. Influența climei asupra geosferelor • Aplicații practice: Clima, vremea și activitatea umană în orizontul local, Modalități de avertizare, reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene extreme în orizontul local (grindină, polei, furtuni, secetă, caniculă, viscol, tornade etc.) <p>Hidrosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Oceanul Planetar – componente și localizare. Dinamica apelor oceanice • Apele continentale • Ghețarii • Aplicații practice: Apele din orizontul local, Resurse de apă potabilă, Măsuri de protecție a apelor, Modalități de avertizare, reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene extreme în orizontul local (viitură/revărsare/inundație, pod de gheață etc.) <p>Biosfera și solurile</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Plantele și animalele – repartiția lor geografică • Solul - resursă a vieții • Aplicație practică: Protecția plantelor, a animalelor și conservarea solului
Zonele naturale ale Terrei	<ul style="list-style-type: none"> • Diversitatea peisajelor terestre naturale

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Prezentarea realității geografice utilizând mijloace și limbaje specifice

Clasa a VI-a
1.1. Precizarea prin cuvinte proprii a sensului termenilor geografici <ul style="list-style-type: none">- prezentarea prin cuvinte proprii a caracteristicilor elementelor observate direct sau indirect- denumirea unor procese și fenomene socio-economice- definirea unor termeni geografici- descrierea unor fenomene/procese geografice observate direct sau indirect- elaborarea unor definiții proprii- argumentarea definițiilor construite
1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici <ul style="list-style-type: none">- redarea, prin cuvinte proprii, a caracteristicilor unor elemente, procese, fenomene de geografie umană/regională, observate direct sau indirect- descrierea, prin cuvinte proprii, a unor elemente de geografie umană/regională, după un algoritm dat- descrierea, prin cuvinte proprii, a unui sistem (regiune, țară, oraș)- completarea unui text lacunar cu termeni dați- construirea unui text coerent și corect cu ajutorul unor termeni geografici

2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice

Clasa a VI-a
2.1. Poziționarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice <ul style="list-style-type: none">- identificarea elementelor de reper ale reprezentărilor cartografice: rețea cartografică, puncte cardinale, orientarea hărții, scară- exerciții de localizare a elementelor de geografie umană și regională pe hărți la scări diferite- exerciții de poziționare corectă a unor elemente geografice pe suport grafic și cartografic
2.2. Ordonarea spațială și/sau cronologică a elementelor, fenomenelor și proceselor geografice după criteriile date <ul style="list-style-type: none">- stabilirea caracteristicilor spațiale ale unor procese și fenomene observate pe suporturi cartografice- exerciții de precizare corectă a timpului și de apreciere a intervalelor de timp- ordonarea fenomenelor/proceselor după repartiția lor spațială
2.3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite <ul style="list-style-type: none">- construirea unui text utilizând informații obținute din diverse suporturi cartografice- elaborarea unui text explicativ pe baza unui suport grafic- realizarea unui rezumat pe baza unui material audio-video

3. Studiarea spațiului geografic realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare

Clasa a VI-a
3.1. Utilizarea informațiilor cu caracter geografic obținute cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe <ul style="list-style-type: none">- accesarea unor aplicații informatice pentru determinarea/caracterizarea unor elemente, fenomene și procese geografice- exerciții de grupare a informațiilor, elementelor, fenomenelor și proceselor geografice pe baza unor criterii/tematici științifice sau de interes personal- realizarea unui dicționar/glosar de termeni, denumiri, elemente de interes geografic, în format scris sau electronic, pe diferite criterii/tematici

3.2. Prezentarea caracteristicilor elementelor, fenomenelor și proceselor geografice prin utilizarea instrumentelor TIC/GIS

- realizarea unor scheme logice privind relațiile dintre diferite elemente geografice și elemente din matematică și științe utilizând aplicații TIC
- calcularea, compararea, analizarea și interpretarea unor date statistice
- caracterizarea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind tehnici de lucru TIC/GIS
- reprezentarea procentuală a unor elemente/structuri geografice, prin elaborarea de diagrame, utilizând TIC

3.3. Prezentarea diversității naturale, umane și culturale realizând corelații interdisciplinare

- identificarea cauzelor de natură socio-economică în explicarea diferitelor fenomene caracteristice geografiei umane și regionale
- evidențierea legăturii dintre mediul geografic și evoluția societății omenești pe baza informațiilor obținute din diferite surse
- explicarea deosebirilor dintre spații geografice diferite (stat, regiune, continent) din perspectiva diversității naturale și socio-economice

3.4. Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse

- identificarea particularităților diferitelor regiuni/teritorii/continente din perspectiva cunoașterii geografice, istorice și culturale
- identificarea categoriilor de patrimoniu local, național, european și mondial folosind diferite surse de documentare
- elaborarea de proiecte privind diversitatea patrimoniului local, național, european și mondial
- propunerea unor măsuri/soluții de conservare și protecție a diversității patrimoniului local, național, european și mondial pentru formarea de atitudini și comportamente civice

4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană**Clasa a VI-a****4.1. Construirea unui demers investigativ dirijat**

- formularea unor întrebări sau probleme geografice cu privire la o situație reală
- enunțarea unor ipoteze pentru rezolvarea unor situații-problemă
- colectarea informațiilor care să răspundă situațiilor-problemă
- explicarea elementelor reprezentate pe imagini provenite din diferite surse
- propunerea unor soluții la întrebări sau probleme geografice

4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat

- interpretarea datelor rezultate din observare directă sau mediată pentru explicarea unei realități teritoriale
- descrierea unui element geografic după un algoritm dat
- prezentarea fenomenelor și proceselor geografice după un algoritm dat

4.3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice

- identificarea unor asemănări/deosebiri dintre elemente geografice
- compararea cantitativă a elementelor observate direct sau pe materiale vizuale
- precizarea unor asemănări/deosebiri privind modul de manifestare a fenomenelor și proceselor
- compararea calitativă a unor fenomene pe baza unor caracteristici observate sau sugerate

Conținuturi clasa a VI-a

Terra – Elemente de geografie umană. Europa

Domenii de conținut	Conținuturi*
Cunoașterea lumii în care trăim	<ul style="list-style-type: none"> • Repere ale cunoașterii Terrei – de la marile descoperiri geografice la explorarea modernă • Continente și țări – reprezentări cartografice. Harta politică a lumii • Aplicații practice: Exerciții de apreciere a distanțelor și suprafețelor pe suporturi cartografice clasice și/sau digitale
Antroposfera - omul și activitățile umane	<ul style="list-style-type: none"> • Populația Terrei: evoluția numerică, răspândirea geografică, diversitatea umană, mobilitatea teritorială • Așezările omenești – forme de locuire și diferențieri teritoriale • Resursele naturale și valorificarea acestora • Domeniile activităților economice pe Terra: agricultura, industria, serviciile (caracteristici generale) • Efectele activităților umane asupra mediului și calitatea vieții • Aplicații practice: Analiza și interpretarea caracteristicilor demografice și de locuire din orizontul local și apropiat, Provocări locale în context mondial, Trasee turistice aplicate pe domenii de interes, Regiuni turistice
Europa - identitate geografică	<ul style="list-style-type: none"> • Mediul natural ca suport al locuirii umane <ul style="list-style-type: none"> - Poziția geografică. Țărmurile: golfuri, insule, peninsule și strâmțori - Caracteristici generale ale reliefului. Unități majore - Hidrografia - Diferențieri climatice și biogeografice • Oameni și locuri <ul style="list-style-type: none"> - Harta politică – state și regiuni - Răspândirea geografică a populației. Elemente de diversitate umană (diversitate etnică, lingvistică, confesională și culturală) - Mari orașe europene • Economia <ul style="list-style-type: none"> - Resursele naturale și valorificarea lor - Activitățile economice: agricultura, industria, serviciile • Uniunea Europeană • Caracterizarea geografică a unor state (cel puțin un stat din fiecare regiune geografică)
Europa în lumea contemporană	<ul style="list-style-type: none"> • Valori culturale și umane europene • Calitatea vieții în Europa

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Prezentarea realității geografice utilizând mijloace și limbaje specifice

Clasa a VII-a
<p>1.1. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici identificați în contexte diferite</p> <ul style="list-style-type: none">- construirea unor enunțuri simple, corecte și coerente (descrieri, argumentări, explicații, texte etc.), utilizând termeni, denumiri, informații specifice din surse diferite- recunoașterea termenilor și denumirilor geografice în texte diferite, surse grafice și cartografice- definirea/explicarea realității geografice utilizând limbajul specific- exprimarea/argumentarea unei opinii privind problematica specifică spațiilor geografice studiate- analizarea/interpretarea unor date statistice cuprinse în tabele și grafice- realizarea unor prezentări/proiecte geografice cu tematică specifică- prezentarea unor aspecte privind influența problematicii geografice globale asupra vieții personale- descrierea unor situații redată prin imagini statice sau dinamice
<p>1.2. Elaborarea unui text pe o temă geografică dată, utilizând termeni dați</p> <ul style="list-style-type: none">- elaborarea unui text pe baza studierii realității geografice, utilizând termeni și denumiri geografice date- completarea unui text lacunar cu termeni și denumiri geografice adecvate- exprimarea în cuvinte proprii a caracteristicilor elementelor observate direct sau indirect- descrierea/prezentarea/caracterizarea unor elemente, fenomene și procese geografice urmărite pe un profil/traseu sau întâlnite într-o sursă informatică/mass-media- construirea unor scheme logice între diferite elemente, fenomene, procese geografice- identificarea/explicarea unor legături spațiale, cronologice, cauzale și funcționale între diferite elemente, fenomene, procese geografice- construirea unor texte pe baza informațiilor oferite de hărți, grafice, imagini și alte surse

2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice

Clasa a VII-a
<p>2.1. Localizarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice</p> <ul style="list-style-type: none">- fixarea/determinarea poziției unor elemente cu ajutorul punctelor cardinale, a coordonatelor geografice și a altor repere cartografice- localizarea elementelor, proceselor și fenomenelor geografice prin poziționare reciprocă- descrierea unor trasee parcurse pe un suport cartografic, utilizând punctele cardinale, coordonatele geografice sau alte elemente de reper- localizarea elementelor pe hărți la scări diferite- transpunerea elementelor de pe reprezentări cartografice pe hărți mute/de contur- identificarea unor caracteristici ale elementelor și fenomenelor geografice rezultate din poziția geografică/matematică a acestora- identificarea consecințelor geografice rezultate din poziționarea spațială a elementelor- folosirea hărților și graficelor în activități cotidiene

2.2. Interpretarea fenomenelor și proceselor geografice pe baza reprezentărilor grafice și cartografice

- elaborarea unui text pe baza interpretării/transferării informațiilor grafice și cartografice
- realizarea unor reprezentări/desene schematice simple utilizând semnele convenționale
- poziționarea corectă pe un suport cartografic a unor elemente sau areale utilizând semne convenționale
- citirea și interpretarea unor hărți tematice (a unui element, fenomen, proces sau sistem)
- citirea și înțelegerea unor reprezentări convenționale specifice (altitudini, adâncimi, limite, areale, tipuri climatice, zone de vegetație, resurse naturale, activități economice, căi de comunicație etc.)
- interpretarea unor realități geografice pe baza utilizării reprezentărilor grafice și cartografice și a semnelor convenționale
- utilizarea reprezentărilor cartografice în situații reale (măsurarea distanțelor, stabilirea unor itinerarii, localizarea unor fenomene, procese, evenimente, manifestări, alte situații de interes personal)

2.3. Corelarea elementelor și fenomenelor geografice date prin raportare la suporturi grafice și cartografice

- asocierea semnelor convenționale cu caracteristicile reale ale elementelor și fenomenelor geografice pe care le reprezintă
- identificarea relațiilor cauzale dintre elementele și fenomenele geografice pe baza suporturilor grafice și cartografice
- compararea elementelor și fenomenelor geografice din realitate prin raportare la suporturi grafice și cartografice

3. Studiarea spațiului geografic realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare

Clasa a VII-a

3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe

- folosirea tehnicilor TIC/GIS în ierarhizarea unor elemente geografice
- structurarea datelor obținute de pe site-uri cu informații geografice
- prezentarea unei teme cu problematică geografică, utilizând și cunoștințe dobândite la alte discipline/științe și respectiv informații din diferite baze de date TIC/GIS

3.2. Realizarea proiectelor/studiilor de caz utilizând instrumente TIC/GIS

- realizarea unui text/referat/lucrare independentă pe baza datelor accesate pe internet
- ilustrarea grafică și cartografică a unui text utilizând resurse informatice
- realizarea unei baze de date cu informații/materiale din surse TIC/GIS
- accesarea informațiilor privind fenomene și procese geografice cu impact în viața cotidiană din diferite materiale/surse informatice

3.3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare

- prezentarea orală sau în scris a unor date/informații referitoare la diversitatea naturală, culturală și umană
- analiza/explicarea/prezentarea unor elemente de diversitate și identitate geografică pe baza informațiilor dobândite la alte discipline sau din experiențe anterioare
- relaționarea/corelarea unor elemente, procese și fenomene geografice specifice spațiilor studiate
- prezentarea caracteristicilor geografice identificate în diferite desene, imagini, materiale video etc.
- evidențierea rolului unor factori geografici, istorici, sociali în particularizarea caracteristicilor grupurilor umane și teritoriilor
- realizarea unor studii de caz

3.4. Prezentarea patrimoniului mondial utilizând diverse surse

- identificarea unor componente semnificative ale patrimoniului mondial, utilizând diferite surse
- selectarea și gruparea, pe diferite criterii/tematici, a unor elemente ale patrimoniului mondial
- evidențierea unor elemente specifice de cultură și civilizație națională/regională/continentală în descrierea patrimoniului universal

Clasa a VII-a

- formularea unor enunțuri argumentative privind importanța culturală universală a unor elemente și spații geografice
- analizarea diferitelor spații studiate din perspectiva conservării și valorificării patrimoniului cultural
- identificarea unor destinații sau trasee turistice cu ajutorul mijloacelor cartografice și informatice
- realizarea unor călătorii imaginare pe baza unor aprecieri/considerente personale

4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

Clasa a VII-a

4.1. Utilizarea unor metode de investigare

- identificarea unor situații-problemă prin observare directă, liberă sau dirijată
- stabilirea unor etape în colectarea informațiilor care să răspundă situațiilor-problemă
- analizarea unor date, grafice, texte sau a unor situații reale
- prelucrarea și interpretarea datelor primare
- utilizarea datelor secundare rezultate din observare și analiză directă sau mediată pentru explicarea realității teritoriale
- realizarea unui text/proiect/scenariu pe o problematică investigată/analizată/studiată
- formularea unei opinii personale privind evoluția ulterioară a elementelor investigate

4.2. Ierarhizarea unor elemente, fenomene și procese după caracteristicile lor geografice

- interpretarea datelor rezultate din observare directă sau mediată pentru explicarea unei realități teritoriale
- descrierea/caracterizarea unor elemente, fenomene, procese geografice după un algoritm însușit
- prezentarea comparativă a elementelor, fenomenelor și proceselor geografice după un algoritm dat

4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic

- observarea liberă sau dirijată a componentelor mediului geografic
- stabilirea relațiilor cauzale/de intercondiționare între elemente, fenomene și procese geografice
- identificarea elementelor, fenomenelor și proceselor supuse transformărilor la nivel local, regional sau global
- descrierea efectelor transformărilor la nivel local, regional sau global

4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic

- identificarea unor probleme existente în mediul înconjurător
- formularea unor soluții sustenabile pentru rezolvarea unor probleme de mediu
- argumentarea soluțiilor de rezolvare a unor probleme specifice mediului înconjurător
- realizarea unei lucrări independente/studiu de caz/proiect pe baza unui algoritm și a unei bibliografii indicate
- prezentarea unor exemple de bună practică/inițiative privind dezvoltarea sustenabilă

Conținuturi clasa a VII-a

Geografia continentelor extraeuropene

Domenii de conținut	Conținuturi*
Asia	<p>Caracterizare geografică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poziția geografică • Relieful - caracteristici generale, unități majore. Munții Himalaya • Hidrografia - caracteristici generale. Fluvii și lacuri • Diferențieri climatice. Musonii • Contraste biogeografice • Elemente de diversitate umană (diversitate etnică, lingvistică, culturală, confesională) • Harta politică și marile aglomerări umane • Resursele naturale • Activitățile economice. Contraste economice regionale <p>Studii de caz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Particularități geografice ale unor state (la alegere), Asia în lumea contemporană
Africa	<p>Caracterizare geografică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poziția geografică – simetrie latitudinală • Relieful Africii – caracteristici generale. Riftul african • Hidrografia, clima și biogeografia – caracteristici generale • Specificul demografic • Harta politică și marile orașe <p>Studii de caz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problemele Africii în lumea contemporană, Sahara, Caracterizarea geografică a unor state (la alegere)
America de Nord și America de Sud	<p>Caracterizare geografică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poziția geografică • Relieful – caracteristici generale. Sistemul muntos cordiliero-andin • Hidrografia – caracteristici generale. Fluvii și lacuri • Diferențieri climatice și biogeografice • Elemente de diversitate umană (etnică, lingvistică, confesională și culturală) • Harta politică și contraste teritoriale între state • Forme de aglomerare urbană • Diferențieri economice regionale <p>Studii de caz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Particularități geografice ale unor state (la alegere)
Australia și Oceania. Antarctica	<p>Australia și Oceania – caracterizare geografică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Australia – caracterizare geografică generală • Oceania – particularități geografice <p>Antarctica – elemente de identitate geografică</p> <p>Studiu de caz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unicitatea biogeografică australiană
Elemente de geografia mediului înconjurător	<ul style="list-style-type: none"> • Componentele mediului înconjurător și relațiile dintre acestea • Degradarea mediului înconjurător, o problemă a lumii contemporane. Schimbări globale ale mediului

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare propuse oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Prezentarea realității geografice utilizând mijloace și limbaje specifice

Clasa a VIII-a
1.1. Utilizarea limbajului specific în explicarea unor elemente, fenomene și structuri geografice <ul style="list-style-type: none">- folosirea limbajului geografic pentru explicarea unui fenomen pornind de la studierea unui text, film documentar/surse mass-media- formularea de întrebări pe baza unui document sau material audio-video- utilizarea termenilor specifici pentru explicarea unor fenomene/procese geografice, pe baza observațiilor directe și indirecte- explicarea legăturilor dintre mediul natural și activitățile umane folosind terminologia adecvată- transpunerea unui text într-un tabel sintetic recapitulativ
1.2. Prezentarea structurată a informației geografice <ul style="list-style-type: none">- caracterizarea geografică a unor unități teritoriale- evidențierea particularităților unei regiuni geografice- enunțarea, într-o frază, a ideii principale dintr-un text citit/audiat- elaborarea schemei logice de producere/manifestare a unui proces sau fenomen- formularea concluziilor după lectura unui text- realizarea fișelor bibliografice- elaborarea unui eseu restrâns sau extins pe o temă dată

2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice

Clasa a VIII-a
2.1. Reprezentarea unor elemente geografice pe un suport cartografic dat <ul style="list-style-type: none">- utilizarea semnelor convenționale pentru reprezentarea unor elemente pe o hartă (fizică, topografică, tematică)- construirea/desenarea unei schițe de hartă pe o temă dată- compararea reprezentărilor cartografice realizate la scări de proporție diferite- realizarea unor suporturi cartografice utilizând date colectate într-o aplicație practică
2.2. Explicarea fenomenelor și proceselor geografice utilizând reprezentări grafice și cartografice <ul style="list-style-type: none">- relaționarea/corelarea/determinarea legăturilor reciproce dintre procese și fenomene geografice naturale și umane pe baza analizei localizării și ordonării acestora pe suporturi cartografice- stabilirea unor asemănări/deosebiri dintre fenomene și procese geografice prin compararea unor reprezentări grafice/cartografice/imagini- interpretarea unor profile geografice pe anumite direcții reprezentative- interpretarea unor diagrame de distribuție cantitativă- identificarea unor procese din orizontul local folosind suporturi cartografice- precizarea relațiilor cauzale dintre fenomene și procese geografice cu ajutorul reprezentărilor grafice și cartografice
2.3. Construirea de reprezentări grafice și cartografice pe baza datelor și/sau suporturilor date <ul style="list-style-type: none">- amplasarea semnelor convenționale pe suporturi cartografice date- construirea unor reprezentări grafice utilizând instrumente TIC- elaborarea unor reprezentări cartografice folosind instrumente TIC/GIS

3. Studiarea spațiului geografic realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare

Clasa a VIII-a
3.1. Explicarea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și TIC/GIS <ul style="list-style-type: none">- identificarea informațiilor folosind diferite motoare de căutare- analizarea unor areale cu anumite caracteristici geografice- stabilirea relațiilor cauză-efect cu ajutorul unor elemente din domeniul științelor- realizarea unor postere tematice folosind TIC
3.2. Formularea de soluții la probleme date din realitatea înconjurătoare utilizând elemente din matematică, științe și TIC/GIS <ul style="list-style-type: none">- identificarea unor probleme din realitatea înconjurătoare- delimitarea arealelor de manifestare a situațiilor-problemă- stabilirea cauzelor care au generat problemele identificate- formularea de soluții pentru rezolvarea de probleme din realitatea înconjurătoare utilizând mijloace informatice TIC/GIS și elemente din matematică și științe- realizarea unor materiale de prezentare prin utilizarea diferitelor aplicații informatice
3.3. Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare <ul style="list-style-type: none">- explicarea diversității umane și culturale ca urmare a evoluției istorice- argumentarea specificului geografic al unor elemente naturale folosind informații din alte discipline școlare- argumentarea diversității naturale corelând informațiile geografice cu elemente din domeniul biologiei, fizicii și chimiei
3.4. Argumentarea importanței patrimoniului local și național în context european și mondial <ul style="list-style-type: none">- exprimarea unor opinii despre modalitățile de valorificare a patrimoniului local/național- dezbateri privind importanța patrimoniului cultural local/național- explicarea rolului factorului antropoc în protejarea patrimoniului local/național

4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

Clasa a VIII-a
4.1. Realizarea unui demers investigativ <ul style="list-style-type: none">- realizarea/aplicarea/interpretarea unor chestionare pe diferite teme geografice- selectarea informațiilor furnizate de un chestionar- clasificarea informațiilor culese- completarea unei fișe de observații cu date culese în urma unei aplicații de teren- realizarea unei lucrări independente pe baza unei bibliografii date
4.2. Analizarea elementelor, fenomenelor și proceselor din realitatea observată direct sau indirect <ul style="list-style-type: none">- identificarea de particularități ale unor elemente, fenomene și procese geografice pornind de la diferite texte sau imagini- caracterizarea în scris sau oral a unei/unui unități de relief/județ/oraș după un model dat- realizarea unui studiu monografic al localității natale
4.3. Compararea unor sisteme și structuri spațiale după un algoritm dat <ul style="list-style-type: none">- compararea a două unități de relief- compararea a două etaje climatice- compararea a două bazine hidrografice- compararea a două orașe/județe

Clasa a VIII-a

4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic din orizontul local sau îndepărtat în contextul dezvoltării sustenabile

- *observarea mediului geografic din orizontul local sau îndepărtat*
- *documentarea cu privire la problemele din mediul geografic*
- *colectarea informațiilor dintr-o varietate de surse: hărți, planuri, cărți, reviste, fotografii, înregistrări video, pe teren, TIC etc.*
- *descrierea relațiilor dintre om și mediu*
- *explicarea legăturilor între acțiunile umane și consecințele pentru dezvoltarea sustenabilă*
- *elaborarea unor chestionare privind dezvoltarea sustenabilă a localității natale*
- *elaborarea unui model de amenajare/organizare a spațiului unei zone/localități sau a unei rezervații naturale/parc natural*
- *prezentarea unui scenariu de proiect de dezvoltare sustenabilă în România*

Conținuturi clasa a VIII-a

Geografia României

Domenii de conținut	Conținuturi *
Poziția geografică	<ul style="list-style-type: none"> Poziția geografică. Elemente definitorii și consecințe. Statele vecine România – țară carpatică, dunăreană, pontică și central europeană
Relieful României	<ul style="list-style-type: none"> Relieful – caracteristici generale Unitățile majore de relief: <ul style="list-style-type: none"> Carpații și Depresiunea Colinară a Transilvaniei Subcarpații Podișul Getic și Podișul Mehedinți Podișul Moldovei și Podișul Dobrogei Câmpia de Vest și Dealurile de Vest Câmpia Română Delta Dunării și platforma continentală a Mării Negre Aplicații practice/studii de caz: Interpretarea unor profile geografice, Relieful orizontului local/localității/județului natal, Identificarea unor fenomene și procese de risc din orizontul local (alunecări de teren, șiroire/torențialitate etc.) și stabilirea măsurilor de prevenire/combatere/diminuare, Cutremurele în România, Prezentarea regulilor de comportament în caz de cutremur, Rolul reliefului în amenajarea teritoriului
Clima, apele, vegetația, fauna și solurile	<ul style="list-style-type: none"> Clima <ul style="list-style-type: none"> Factorii genetici Elementele climatice Particularitățile climatice regionale (etaje și influențe climatice) Apele <ul style="list-style-type: none"> Dunărea Râurile interioare Lacurile și apele subterane Marea Neagră Vegetația, fauna și solurile Aplicații practice: Reguli de comportament în cazul producerii unor fenomene climatice, hidrografice, biogeografice de risc
Populația, așezările omenești și organizarea administrativ-teritorială	<ul style="list-style-type: none"> Populația – elemente și structuri demografice Așezările omenești <ul style="list-style-type: none"> Așezările rurale – evoluție și diferențieri teritoriale Așezările urbane – evoluție și caracteristici actuale Caracterizarea geografică a orașului București Organizarea administrativ – teritorială Aplicații practice/studii de caz: Interpretarea unor grafice și reprezentări cartografice privind populația României, Caracterizarea unor orașe mari (la alegere)
Activitățile economice	<ul style="list-style-type: none"> Agricultura <ul style="list-style-type: none"> Fondul funciar agricol – potențial și valorificare Regiunile agricole – elemente specifice Valorificarea produselor agricole – tradiție și modernitate Resursele naturale și industria <ul style="list-style-type: none"> Resursele naturale și valorificarea lor Industria energetică și a energiei electrice Industria construcțiilor de mașini Serviciile <ul style="list-style-type: none"> Căile de comunicație și transporturile Comerțul Turismul – potențial și valorificare economică Aplicații practice/studii de caz: Activități economice în localitatea/județul natal, Valorificarea resurselor alternative de energie, Potențialul turistic al județului, Rolul căilor de comunicație în dezvoltarea economică

Domenii de conținut	Conținuturi*
Regiuni geografice și dezvoltarea regională	<ul style="list-style-type: none"> • Diferențieri regionale • Regiunile geografice pe baze naturale • Aplicații practice/studii de caz: Caracterizarea geografică a unei regiuni (la alegere)
Caracteristici ale mediului înconjurător	<ul style="list-style-type: none"> • Calitatea mediului înconjurător în România. Evoluții recente • Resurse, populație și elemente ale dezvoltării sustenabile
România în Europa și în lume	<ul style="list-style-type: none"> • Valorile naturale și culturale ale României • România ca membru ONU, NATO și UE

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare propuse oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

Sugestii metodologice

Prezentul curriculum își propune să formeze competențe, valori și atitudini prin demersuri didactice care să coreleze explicit conținuturile învățării cu practica instruirii eficiente, ceea ce implică revalorificarea resurselor educaționale (metode, mijloace) legitimate de practică și utilizarea unor resurse moderne (TIC, GIS etc.).

Prin modul de abordare a întregului demers didactic reglementat prin programa școlară de *Geografie*, fiecare profesor trebuie să aibă capacitatea de construire a situațiilor și a activităților de învățare asociate competențelor specifice și conținuturilor, astfel încât să fie asigurată egalitatea de șanse a tuturor elevilor, dar și maximizarea posibilităților individuale de dezvoltare intelectuală și profesională. Astfel, este necesară concretizarea elementelor programei în activități de învățare adecvate, în urma parcurgerii cărora să existe un progres semnificativ, evaluabil. Un rol foarte important îi revine profesorului, care poate completa lista activităților de învățare din programa școlară, în funcție de specificul clasei. Ca elemente inovative se evidențiază aplicațiile practice și studiile de caz.

Pentru formarea competențelor generale și specifice, este important ca profesorul să-și orienteze demersul didactic spre realizarea unor tipuri de activități de învățare care să vizeze:

- utilizarea metodelor legitimate și validate în practica școlară, a metodelor aplicative și interactive care să asigure activizarea structurilor cognitive ale elevilor și transformarea lor în coparticipanți la propria instruire și educație;
- contribuția individuală a elevului (documentarea din diferite surse de informare, observarea directă sau indirectă, exercițiul personal, experimentul etc.);
- dezvoltarea capacității de comunicare în situații diferite și în forme diverse;
- dezvoltarea capacității de abordare integrată a problemelor specifice mediului natural și a celor referitoare la dimensiunea socială, economică și culturală a realității spațiale;
- exersarea lucrului individual și în echipă, a îndeplinirii unor roluri specifice și a cooperării în realizarea sarcinilor de lucru;
- realizarea unor proiecte rezultate din experiența cotidiană, a unor proiecte de identificare a soluțiilor și de rezolvare a unor situații-problemă;
- utilizarea metodelor, a mijloacelor și a instrumentelor TIC/GIS în activitatea didactică.

În legătura dintre competențele specifice, conținuturi și activitățile de învățare, atât în proiectarea unităților de învățare cât și a instruirii propriu-zise, accentul este pus pe realizarea competențelor, prin conținuturile propuse și activitățile de învățare (care sunt sugerate ca exemple).

Activitățile de învățare au un caracter orientativ, exemplele propuse prin programa școlară sunt formulate cu un anumit grad de generalitate. Pentru a permite o abordare flexibilă, acestea pot fi selectate în funcție de conținuturile parcurse și de competențele specifice vizate. Profesorul trebuie să aibă capacitatea de a utiliza, diversifica și particulariza activitățile de învățare în funcție de resursele de timp, umane și materiale.

În cadrul *Conținuturilor* din prezenta programă se vor selecta *Aplicațiile practice/Studiile de caz* în funcție de resursele de timp și de particularitățile psihologice și cognitive ale colectivelor de elevi. Cadrele didactice pot realiza și alte activități practice decât cele indicate, evidențiind, astfel, caracterul pragmatic al geografiei.

Principalele dimensiuni vizate prin disciplina *Geografie* sunt:

- dimensiunea spațială – prin relaționarea permanentă între elementele geografice ale planetei ca întreg și elementele corespunzătoare din orizontul local sau de la nivel regional, național;
- dimensiunea percepției intuitive a proceselor și fenomenelor geografice predominant observabile (direct sau indirect), care să aibă un aspect relevant pentru existența cotidiană a elevilor;
- dimensiunea interdisciplinară – prin posibilitățile geografiei de a conecta elementele naturale și umane, precum și elemente specifice geografiei cu cele specifice altor discipline;
- dimensiunea umană – prin specificul conținuturilor, cu finalități în plan social, politic și cultural;
- dimensiunea economică – prin prezentarea unor sisteme și particularități economice caracteristice;

- dimensiunea culturală – prin sensibilizarea la realizările majore ale umanității și ale poporului român;
- dimensiunea civică – prin înțelegerea și aprecierea diversității umane, prin toleranță și respect pentru diferitele sisteme de valori.

Prezenta programă pornește de la premisa că o competență specifică odată formată se va utiliza ulterior fără a mai fi menționată în programa clasei/claselor superioare.

Competențele specifice pentru clasele a V-a – a VIII-a sunt concepute gradual, evidențiind un nivel de complexitate crescut de la an la an pentru fiecare dintre cele patru competențe generale. Această progresie este redată în tabelul următor.

Competențe generale	Competențe specifice			
	a V-a	a VI-a	a VII-a	a VIII-a
1. Prezentarea realității geografice utilizând mijloace și limbaje specifice	1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite	1.1. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici	1.1. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici identificați în contexte diferite	1.1. Utilizarea limbajului specific în explicarea unor elemente, fenomene și structuri geografice
	1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect	1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici	1.2. Elaborarea unui text pe o temă geografică dată, utilizând termeni ofertați	1.2. Prezentarea structurată a informației geografice
2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice	2.1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren	2.1. Poziționarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice	2.1. Localizarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice	2.1. Reprezentarea unor elemente geografice pe un suport cartografic dat
	2.2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică	2.2. Ordonarea spațială și/sau cronologică a elementelor, fenomenelor și proceselor geografice după criterii date	2.2. Interpretarea fenomenelor și proceselor geografice pe baza reprezentărilor grafice și cartografice	2.2. Explicarea fenomenelor și proceselor geografice utilizând reprezentări grafice și cartografice
	2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple	2.3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite	2.3. Corelarea elementelor și fenomenelor geografice date prin raportare la suporturi grafice și cartografice	2.3. Construirea de reprezentări grafice și cartografice pe baza datelor și/sau suporturilor oferite
3. Studiarea spațiului geografic realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare	3.1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii	3.1. Utilizarea informațiilor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și a elementelor din matematică și științe	3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și științe	3.1. Explicarea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii (TIC/GIS)
	3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul științe și tehnologii	3.2. Prezentarea caracteristicilor elementelor, fenomenelor și proceselor geografice prin utilizarea instrumentelor TIC/GIS	3.2. Realizarea proiectelor/studiilor de caz utilizând instrumente TIC/GIS	3.2. Formularea de soluții la probleme date din realitatea înconjurătoare utilizând elemente din matematică, științe și tehnologii (TIC/GIS)

	3.3. <i>Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</i>	3.3. <i>Prezentarea diversității naturale, umane și culturale realizând corelații cu informații dobândite la alte discipline școlare</i>	3.3. <i>Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare</i>	3.3. <i>Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</i>
		3.4. <i>Descrierea patrimoniului local, național, european și mondial utilizând diverse surse</i>	3.4. <i>Prezentarea patrimoniului mondial utilizând diverse surse</i>	3.4. <i>Argumentarea importanței patrimoniului local și național în context european și mondial</i>
4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană	4.1. <i>Utilizarea metodelor simple de investigare (observare directă/indirectă, colectare de date)</i>	4.1. <i>Construirea unui demers investigativ sugerat/dirijat</i>	4.1. <i>Utilizarea unor metode de investigare (analiză, interpretare)</i>	4.1. <i>Realizarea unui demers investigativ</i>
	4.2. <i>Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii</i>	4.2. <i>Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat</i>	4.2. <i>Ierarhizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice</i>	4.2. <i>Analizarea elementelor, fenomenelor și proceselor din realitatea observată direct sau indirect</i>
	4.3. <i>Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață</i>	4.3. <i>Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice</i>	4.3. <i>Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic</i>	4.3. <i>Compararea unor sisteme și structuri spațiale după un algoritm dat</i>
			4.4. <i>Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic</i>	4.4. <i>Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic din orizontul local sau îndepărtat în contextul dezvoltării sustenabile</i>
TOTAL 4	11	12	13	13

Clasa a V-a – Terra - Elemente de geografie fizică

Programa pentru clasa a V-a, *Terra - Elemente de geografie fizică*, continuă și dezvoltă elementele introductive de științe parcurse la clasa a III –a și a-IV-a și de geografie parcurse în clasa a IV-a. O poziție educațională centrală o au competențele de comunicare, de utilizare a suporturilor cartografice, precum și de utilizare a unor elemente din alte discipline școlare în studierea realității spațiale (geografice).

În abordarea învățării geografiei la acest nivel se acordă o atenție deosebită formării unei terminologii și a unor cunoștințe elementare, bazate preponderent pe observarea directă sau indirectă a realității înconjurătoare, a proceselor și fenomenelor din orizontul apropiat sau mai îndepărtat. Formarea competenței de comunicare se dezvoltă în clasa a V-a și continuă pe parcursul claselor a VI-a și a VII-a prin diversificarea elementelor terminologice concrete la nivelul continentelor, al regiunilor și al țărilor.

Observarea realității înconjurătoare sub aspectele ei sesizabile direct sau într-o formă indirectă, prin imagini ale acesteia, reprezintă sursa principală de învățare oferită elevilor. În acest context, rolul profesorului este determinant în selectarea activităților de învățare care să conducă la realizarea competențelor asumate prin programă. Localizarea elementelor, fenomenelor și proceselor pe suporturi cartografice constituie elemente ale unei competențe generale a geografiei care pot fi aplicate în oricare situație de învățare, printr-o succesiune de activități ce presupun: înțelegerea semnelor convenționale, identificarea localizării, compararea localizării pe hartă cu cea din realitate, transformarea informației cartografice într-un mesaj oral sau scris. Pe baza acestora pot fi puse în evidență anumite caracteristici ale elementelor analizate. Este un demers preponderent exploratoriu, care își propune: observarea atentă a componentelor ce formează realitatea înconjurătoare (elemente, procese, fenomene, sisteme, structuri), înțelegerea și explicarea acestora, interpretarea unor hărți diferite și a unor grafice, aplicarea unor tehnici simple de investigare.

Clasa a VI-a – Terra - Elemente de geografie umană. Europa

Programa pentru clasa a VI-a, *Terra - Elemente de geografie umană. Europa*, își propune să continue elementele de bază din clasa a V-a, predominant de geografie fizică, cu elemente de geografie umană referitoare la planetă ca întreg și cu elemente de geografie a continentului european.

Influența elementelor esențiale ale acestei programe asupra organizării procesului de învățământ se manifestă și prin raportarea la dimensiunile și finalitățile educaționale ale geografiei.

Activitățile de învățare trebuie să urmărească:

- utilizarea metodelor aplicative și interactive și transformarea elevului în coparticipant la propria instruire, educație și formare;
- desfășurarea activităților de învățare bazate pe contribuția individuală a elevului (documentarea din diferite surse de informare, observarea directă sau indirectă, exercițiul, experimentul, investigarea etc.);
- dezvoltarea capacității de comunicare;
- exersarea lucrului în echipă, a cooperării și îndeplinirii unor sarcini și roluri specifice în grupuri de lucru;
- realizarea unor lucrări independente/studii de caz/proiecte;
- identificarea soluțiilor de rezolvare a unor situații-problemă.

Elementele informaționale și conținuturile trebuie să fie raportate permanent la un suport cartografic.

Caracterizarea geografică a unor state, cel puțin un stat din fiecare regiune geografică, se realizează după un algoritm dat de profesor, iar celelalte state pot face obiectul unor activități independente, ca de exemplu: investigații, proiecte, portofolii.

Clasa a VII-a – Geografia continentelor extraeuropene

Programa pentru clasa a VII-a, *Geografia continentelor extraeuropene*, abordează demersul didactic din perspectiva lărgirii ariei obiectuale de învățare.

Abordarea și formarea competențelor specifice pot fi urmărite prin toate conținuturile și activitățile de învățare din programa școlară, prin suporturi de instruire adecvate și variate, dar și prin caracterul inovativ și divers al situațiilor de învățare propuse de profesor.

Conținuturile, prin prezentarea generală a continentelor și particulară prin studiile de caz la alegere, surprind caracterul esențial, selectiv și specific al cunoștințelor referitoare la fiecare spațiu continental extraeuropean, fără o supraîncărcare informațională. Avându-se în vedere existența unui număr mare de surse de informare și o terminologie proprie fiecărui spațiu studiat, profesorul trebuie să aibă capacitatea

de a selecta și sintetiza informația, de a surprinde caracteristicile semnificative ale unor elemente/spații geografice. Conținuturile trebuie să fie raportate permanent la un suport cartografic.

Competențele specifice urmărite în clasele anterioare (a V-a – a VI-a), fără a fi reluate în mod explicit în această clasă (a VII-a), sunt presupuse și la acest nivel într-un mod implicit.

Activitățile de învățare propuse le continuă pe cele din clasele anterioare, nuanțând concretizarea lor și vizează:

- dezvoltarea receptivității și a interesului pentru abordarea rațională a problemelor specifice mediului înconjurător, în complexitatea și dinamica lor;
- realizarea unor lucrări independente/studii de caz/proiecte ce vizează luarea unor decizii, propuneri/strategii de rezolvare a problemelor din viața cotidiană, identificarea soluțiilor de rezolvare a unor situații-problemă.

Se recomandă ca studiile de caz să vizeze cel puțin câte un stat la alegere, din fiecare continent, analizat după un algoritm dat de profesor. Celelalte state pot face obiectul unor activități independente, ca de exemplu: investigații, proiecte, portofolii.

Clasa a VIII-a – Geografia României

Programa pentru clasa a VIII-a, *Geografia României*, oferă o prezentare echilibrată a componentelor geografice ale teritoriului național, contribuind în egală măsură la formarea la elevi a unor convingeri moral-civice, la dezvoltarea sentimentelor patriotice, precum și la lărgirea orizontului de cunoaștere.

Studierea *Geografiei României* în clasa a VIII-a permite elevilor să observe realitatea înconjurătoare, atât direct, cât și indirect și, totodată, să exerseze raționamentul geografic. Contextualizarea, punerea în relație a spațiului geografic studiat cu alte locuri din Europa și din alte continente, pot fi frecvent utilizate în cadrul activităților de învățare. Programa școlară pune accent pe caracterul practic-aplicativ al geografiei, evidențiat prin aplicațiile practice/studiile de caz propuse, care au scopul formării competențelor asumate.

Elevii pot fi îndrumați să reflecteze asupra activităților de învățare și să propună modalități de aplicare a acestora în situații noi de învățare.

Programa de clasa a VIII-a are o serie de elemente inovative evidente, cum ar fi:

- asumarea unor competențe specifice de un nivel adecvat acestei clase, mai înalt decât în clasele anterioare, cu un pronunțat caracter de „finalizare” a acestora pentru învățământul gimnazial;
- asigurarea unei dimensiuni constructive a procesului de învățare, prin antrenarea posibilităților de a oferi elevilor parcursuri și activități proprii.

Repere ale evaluării

Evaluarea rezultatelor învățării trebuie să ofere informații corecte și complete despre nivelul de formare și dezvoltare a competențelor specifice asumate ca sisteme integrate de cunoștințe însușite, abilități dobândite, atitudini consolidate.

Modul de formulare a competențelor specifice permite transpunerea acestora în cerințe de evaluare.

În construirea instrumentelor de evaluare pot fi utilizate toate tipurile de itemi, în raport cu specificul competențelor de evaluat, în structuri și proporții echilibrate.

Profesorul de geografie are în vedere faptul că formarea competențelor generale, respectiv a celor specifice, susține și determină calitatea rezultatelor care, la rândul lor, converg spre diferite tipuri de achiziții obținute, exprimate prin cunoștințe asimilate, capacitate de aplicare a acestora în actul de formare de priceperi și deprinderi, trăsături de personalitate, conduite și capacități intelectuale redată în raționamente, argumente și interpretări ale faptelor din natură și societate.

Între curriculum, activitatea de predare – învățare și evaluare se poate identifica o relație complexă, care explică și orientează procesul educațional, astfel încât:

- procesele evaluative să susțină și să stimuleze activitatea de predare - învățare, indiferent de scopurile evaluării;
- reglarea activității de predare-învățare pe baza rezultatelor școlare să se realizeze continuu și permanent.

Ca modalități de evaluare se recomandă:

- utilizarea tuturor metodelor de examinare a elevilor (orale, scrise, practice), plecându-se de la ideea că fiecare metodă posedă atât avantaje, cât și limite, ceea ce înseamnă că niciuna dintre

acestea nu trebuie favorizată în detrimentul celorlalte, deoarece această atitudine ar altera semnificativ modul de desfășurare a întregului proces evaluativ;

- promovarea modalităților alternative/complementare de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul, investigația, autoevaluarea etc.) cu scopul de a face evaluarea mai agreabilă și mai adaptată subiecților care fac obiectul evaluării, fără eliminarea evaluărilor de tip tradițional;
- utilizarea metodelor, tehnicilor și a instrumentelor TIC/GIS.

Portofoliul elevilor poate cuprinde, în format electronic sau letric: lucrări scrise, teste (inițiale, secvențiale, sumative), eseuri, prezentarea unor itinerarii geografice, referate tematice (cu subiecte diverse), lucrări practice și aplicații pe teren, proiecte, prezentarea unor obiective/elemente geografice (fișe), analiza și interpretarea unor date geografice (geologice, litologice, climatologice, hidrologice, biologice, demografice etc.), a unor hărți, grafice, cartodiagrame.

Lista resurselor materiale adecvate pentru desfășurarea activităților de învățare propuse:

- manualul școlar;
- laptop, televizor, internet, imprimantă, cameră video, aparat/cameră foto, videoproiector, ecran proiecție, busolă, GPS, termometre, stație meteo electronică, tablă interactivă etc.;
- flipchart, markere;
- fotografii/imagini diverse, albume, diagrame pe diferite tematici;
- planșe geografice diverse;
- hărți de contur, hărți topografice, hărți tematice;
- hărți murale: Harta fizică și politică a Europei; Harta fizică și administrativă a României; hărți fizice și politice ale continentelor extraeuropene;
- softuri educaționale specifice geografiei și protecției mediului, platforme informatice;
- colecție de minerale și roci;
- lucrări de specialitate, reviste, dicționare de termeni geografici;
- atlase geografice.

Grup de lucru

Dan Steluța	Ministerul Educației Naționale
Mândruț Octavian	Institutul de Științe ale Educației
Pârvu Cristina	Centrul Național de Evaluare și Examinare
Alexandru Mihaela-Florina	Liceul Pedagogic „Spiru Haret”, Buzău
Datcu Paula Adriana	Colegiul Național Vocațional „Nicolae Titulescu”, Slatina
Dulamă Maria Eliza	Universitatea „Babeș Bolyai”, Cluj-Napoca
Grigoraș Magdalena	Colegiul Tehnic „Mihai Băcescu”, Fălticeni
Homeghiu Aurora-Cătălina	Școala Gimnazială „Coresi”, Târgoviște
Mihăescu Mariana	Liceul Tehnologic „Constantin Brâncoveanu”, Târgoviște
Negrea Alexandra	Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Alexandria
Nistor Bogdan	Școala Gimnazială Nr. 4, Suceava
Pițig Nicoleta	Colegiul Național „Ioan Slavici”, Satu Mare
Porof Marcel	Colegiul Național „Nicu Gane”, Fălticeni
Puiu Eugen	Școala Gimnazială Nr. 133, București
Puțanu-Cuzub Marius-Daniel	Colegiul Național „Mihail Kogălniceanu”, Galați
Rașcu Mihaela-Ofelia	Școala Gimnazială „Pamfil Șeicaru”, Orșova
Rus Dumitru	Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria”, Deva
Voicu Dumitru	Colegiul Economic „Transilvania”, Târgu-Mureș